

DRĂDEA-MARE (NAGYVÁRAD)
23 Septembrie st. v.
5 Octombrie st. n.

Este în fie-care duminică.
Redacțiunea în
Közép-utoza nr. 395.

Nr. 39.

ANUL XX.
1884.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

T u o s c i i .

ar! tu o scii, o scii pré bine,
Că ești întréga-mi fericire;
Că n'am nimic decât pe tine,
O nebuñe, o iubire!

Tu scii că o privire rece
Imi dá un chin nemărginit
Și că un zimbet, chiar de trece,
Face să uit ce-am suferit.

O! tu cunosci a ta putere,
Și nici odată n'ai cruțat
Inima mea, ce în tăcere
Ducea martiru-i încrunțat!

Dar, nu pré mult, córda întinsă
Ușor se sfarmă, nu gândi
Că fiéra codrului invinsă
Etern nu se va mai tređi.

Desmérdă fruntea mea plecată,
N'o pune sub piciorul teu!
Eu sânt și ađi, ce-am fost odată,
Selbatic e sufletul meu!

Matilda Poni.

In Moldova și la Dumneđu tóte sânt cu putință.

— S n o v á . —

Spun să fi fost un boer mare moldovean, de pe timpul binișliilor și al gugiumanliilor, care să fi avut o nepóta. Cam tráinicică erá fata: dară erá nepóta boerului. Când trecea pe podul domnesc, alătura unchiului, tinerii boerinași își dedeau cóte.

Boerul ajunsese la căruntețe și ar fi dorit, vedeți dvóstră, să-și mărite nepóta. Ea însă tot alegea și nu mai nimería, în cât erá mai mai să impletescă cosița albă. Tinerii fugiau de casa boerului ca dracul de tămáie. Nu sciu ce să fi fost mai înainte; dar acum așa erá.

veră ducându-se boerul la băi în Ardeal, începe vorbă, că și nepóta erá cu Dum-

Cum ajunsese, se dete svon printre musafirii băilor, că a sosit un boer mare, bogătaș, din Moldova. Și toți cu totul începură a da tărăcole casei boerului.

Casa boerului ajunsese să fie o sbornă. Unii veniau, alții se duceau. Toți cu totul voiau să cerceteze pe boer.

Intre cei ce treceau mai des pragul boerului erá și un némț, poroclit inginerul.

Acesta, tiner, vorbăreț, cam papă-lapte, dar curățel și rumen. Erá însă golănel. El plăcú óre-cum boerului, pentru care se și pripásise el p'acolo prin casă. Pasă-mi-te el avú pe spiriduș, că intră pe sub pielea boerului, și acesta se hotări să-l ginerescă și să-l propcosescă.

Nemțoiul nu mai putea de bucurie, că o să scape de sărăcie și o să ajungă și el om în rëndul ómenilor.

Intorcându-se în Moldova, boerul pase de făcú o nuntă nepótei și nemțoiului, de se duse vestea. Mai mijloci boerul și făcú pe ginere-seu inginer de căpetenie al țerii cu lefă bună.

Când se vedú golanul cum nici nu visase el, om cu casă, cu mesă, om cu vedă în lume, cu dichisul lui, cu rostul lui, grái: „In Moldova și la Dumneđu tóte sânt cu putință.”

Sub nume de inginer de căpetenie, némțul intr'o plimbare o ducea. Mesurá ale poduri tótă ăiulica, și i mergea numele de baron Flaimuc. Vedeá el că e bine așa și ar fi voit ca și în casa lui lucrurile și ómenii să mérgă după capul lui, cum invětase el, adeca în nemția lui.

Intr'o ăi la o adunare el ăise în limba lui a odorogită, adeca moldovenescă stricată: „Měi, dară mari capsomani mai trebuie să fie moldovenii ăștia; de atâta mare de timp sânt cu dēnsii, și nici unul barimi, nu invěță nemțesce”. Toți cei de față pufniră de ris.

Vedeți Dumnevóstră. Lasă că ingineria nu sciea de unde s'o apuce, și-i purtá ponosul ia așa numai pentru că voise boerul; lasă că acum și-avea și el căpětaiul, cum se ăice, numai pentru că așa voise nepóta boerului: ar fi voit dlui în cele din urmă ca toți să-și nemțescă limba, erá nu el să și-o românescă p'a lui. Cap de un Șvab.

Trecú ce trecú, și pe semne că i se urise cu binele; căci începú a cărți și a-și muștrá nevěsta. Ba că la țera dēnsului muierea merge în bucătărie și face cutare și cutare lucru; ba că cercetările pe la rude se fac mai rar; ba că una, ba că alta, până ce începú femeii a-i se acrí cu atâta cicălitură.

Ea sciea cum merge rostul în țeră; nu invětase nimic din apucăturile lui și nu-i viniá neted, veđi, să-și lase ea obiceiurile și datinile țerii. Se ținea de dēnsele

ca de cine ce lucru mare, și mai multe nu. Ea sciea să dea poruncă dimineța de ceea ce trebuia să se facă peste zi, și slugile făceau intocmai după poruncă. Așa erau învățate. Apoi cucóna se gătia și plecă în cercetarea prietenelor, rudelor și celorlalte cucóne de țepa ei. Me rog, nu eră ea nepótă de boer mare, bogătaș, puternic, și soția inginerului de căpetenie al țării?

Baron Flaimuc ar fi voit să o vedă cu șorțul de brâu, cu cheile într'o mână și în rënd cu slugile, pare că n'ar fi avut și bucătărăsă, și chelani și vetaf de curte.

Intr'o zi, după ce se cam cărâi nițel, ea dișe baronului Flaimuc: „Bărbate, mai mőie-ți nițel gura, că apoi desfacem ceea ce am făcut. Nu me aduce până acolo, că apoi ne despărțim“.

Nemțului nu-i viniă lui a crede, și nu se putea el dumiri cum să se pótă ei despărți, după ce se cununașe cu dēnsa după lege și cu tot șaltul.

Pasă-mi-te pe acolo pe la ei nu eră despărtenie. Și după ce își légă capul cu vr'un tutuit, ori cu vr'o stahie, apoi trebuie să trăiescă în casă cu uritul, să înghiță la necasuri și să se pârjolească ca în focul iadului, cu traiul cel rău în tótă vieța.

Baronul Flaimuc nu încetă cu muștrările, și ajunse să fie nesuferit. Nepóta boerului spuse unchiului nēsbotiile nemțului și amarul ce suferă dela dēnsul, cu cărtelele și muștrările lui.

Boerul își iubiă nepóta. Se duse numai de cât la mitropolitul și-i scóse o carte de despărtenie.

Nepóta boerului, veđi, nu se pré indurá să facă rávaș de drum baronului Flaimuc. Me rog nu-i eră bărbat? și ținu cartea pitită.

Nemțul se făcea din ce în ce mai dīrz, și-și tot cortă nevēsta, până ce într'o zi trecu peste rēsrole și plecă să-i dea gură, cum nu se pomenise până atunci în casa boerului și plecă.

Când se întorșe sēra acasă, găsi porțile închise tam. Bătut la pörtă până dișe că nu e el, și abia, abia se indurá un rēndaș să vie să-i deschidă.

Se miră nemțul de acēsta și i trecu un fier ars prin inimă.

Sue scara și vré să deschidă ușa. Aș! unde? că par că eră închisă ca de frica zaverii.

Bate, bate, până ce se auđi un glas de femeie. Eră nepóta, boerului care dișe:

— Cine e acolo?

— Ecă eu, bărbatul teu, deschide!

— Nu mai am bărbat; ne-am despărțit.

— Cum se pôte una ca acēsta? deschide, să ne înțelegem la cuvinte!

Cucóna, nepóta boerului puse pe o slujnică de deschise, eră ea, cum intră, i băgă anaforaia mitropolitiei în ochi, dicēndu-i: carte de despărtenie.

Baron Flaimuc vedea cu ochii tóte, și tot nu-i viniă să cređă, până ce fosta nevēstă-sa il pofti să-i deserte casa de dēnsul.

Mai stărui nemțul, se mai codă a părăsi casa unde domnise ca un stăpân, dară fu nevoit în cele din urmă să se ducă de unde a venit, după cei se spuse că va fi măturat afară și dat pe bete, decă s'o mai împotrivi.

Coborind scara, se întâlnește cu un aproad domnesc care i dete un pitac. În acest pitac spunea nemțului că este scos din pâne. Tot boerul mijlocise să fie dat afară din slujbă.

Atunci baron Flaimuc cu nasul lăsat, ca un cădut din cer, cu inima înfrântă, mergea agale, și se gândia: „Cum merge treba asta? Pe mine nimeni nu m'a întreat decă sciu ingineria, și m'a pus în slujbă; nimeni nu m'a judecat, decă voiu să trăiesc cu nevēsta, cu care m'am cununat după lege, și-mi spune că ne-am

despărțit, printr'o hărtie a mitropolitului. Nimeni nu me invinovătește că mi-am călcat datoriile slujbei și me scóte din slujbă!“

Și oftând cu amar, că se vedea pe drumuri, spunea tuturor, că: „Numai în Moldova și la Dumneđu sunt tóte cu puțință“.

Povestită de un ardelean.

P. Ispirescu
culegător-tipograf.

F ă c l í a.

— Novelă din popor. —

(Urmare.)

Chiva o sărută cu totul indiușată pe frunte și după ce-și șterseseră toți dimpregiur ochii de lacrimi, porniră în curte unde se prinseră cu cei soșiți adecă cu nunul, cu ginerele și ceilalți la hora miresei.

Asta o jucară cât o jucară, apoi punēndu-se nașa, muierile și cu mirēsa în căruțe, ér nunul, ginerele și cu chemătorii călari, porniră la biserică.

În vremea cununiei băeții sēvēșiră indatinata întrecere de cai unde luară: cel care sosiă întēiu o cărpă, cel care sosiă al doilea un colac, și cel care sosiă al treilea alt colac, ér cel din urmă batjocurile privitorilor.

După cununie alaiul se porni la casa din poenița de pe marginea măgurei, unde ședea bētrānul Stanciu și cu fiu-seu Petru, ginerele de astăzi.

Acolo se ținu ospēțul, care se sfērși ca totdeuna prin aducerea darurilor.

Toți dāruiură pe insurătoi, chiar și Stan și fiu-seu George. Acesta din urmă nu-și putu potoli reutatea, căci aruncând un galbēn sclipitor în blidul cel cu daruri dișe: „Dela mine mai mult, dela Dumneđu mai puțin“.

Apoi se prefăcū, că numai din greșelă intorsese vorba, dar nimen dintre căți cunosceau împregiurările, nu-l cređu.

— Să-ți fie de capu-ți, — dișe Chiva în sine.

Dar vai, bucuria și fericirea ei peste puțin își schimbară pasul.

Procatărul lui George i vëndu pentru afurisitul de zapis, holda, fēnăța și chiar casele — așa încat bieta Chiva fu silită să ședă la ginere-seu Petru într'o cămăruță din casele de pe poenița măgurii.

Nu o duse mult bieta. Ca vr'un an după mărișul fie-și, Chiva muri de inimă rea și fu ingropată, co-lea sus lângă casele din poeniță, unde Stanciu bētrānul își ingropase părănții și pe muieră sa.

Petru avea să se lupte greu împotriva rēutătii lui George și al nēmului seu, dar totuș-o duse cum o duse.

Dragostea însă care-l unise cu Reveica, nu se ștersese din inima lor.

Aveau doi băeți sdraveni, bucuria lor.

Trecusera ca vr'o un-spre-dece ani dela mórtea Chivii, dar dușmănia lui George nu încetase, cu tóte că dela o vreme încóce nu se mai dase pe față prin vr'un rău mai mare.

De odată se auđi că George a fost ales primar al satului.

Petru și Reveica se infiorară la acēsta veste.

Dușmanul lor de mórte ajuns stăpân peste sat! Nu eră asta destul de infiorător?!

Numai Stanciu bētrānul, nu se specia, dișea:

— Am trecut eu prin mai multe războașinari de cât astea, să n'aveți nici habar!

IV.

Căsulia lui Stanciu nu eră frumósă, cât privesce făptura ei, dar eră vrednică de vęđut, căci stetea pe un loc atăt de incántător, incánt par că te durea inima când te uitai impregiur, și te gândiai, că peste mult puțin trebue să te depărtezi de acel loc desfętat.

Avea dreptate Stanciu, când ęicea, că nici mort să nu-l mai ducă de acolo, ci să-l ingrópe in dosul căsuliei la rădęcina acelu stejar, unde zăceau părinții sei, muierea sa și muma Reveicái.

Dar in ce stetea frumseșea acelu loc? Cum să ve spunem noi acęsta? Gási-v'am cuvinte pentru ca să ve arętăm farmecul nespus de care te simșiai cu-prins, când vedeai cu ochii acęsta privelisce mărętă: munți stancoși, păduri cu copaci bętráni de câte un véc și mai bine, păraie ca cristalul, altele spumegände, rípe prăpastioșe, altele acoperite cu un covor verde ca smaraldul de muschiu subțirel, cómele munților depărtați invęlitate in nori dauriți de rađele sórelui, care se resfrńgeau in culorile curcubeului peste bolta cerului. Bălancńnitul depărtat al vitelor ce pásceau érba cea dulce a poenelor; miresmele care-ți dedeau sănătate, astea tóte îți rńpiau simșirile și te strămutá in o lume cu totul străină de aceea in care aveai să te lupți cu necazurile și chinurile de tóte ęilele.

Stanciu bętrńnul ședea pe lavița de dinaintea ușei, lângă ei Reveica cu un caer și cu fusul.

Reveica torcea, ér Stanciu spunea.

— Ȓeu așá, alte vremuri eră p'atunci draga mea. Noi bętrńnii ęicem că erau mai bune, fiind că de, eram și noi tineri, ómeni in tótă firea nóstră, coela cu putere și cu tńrie prin óse, nu niște moșnegi, care ghífaim, când trebue să ne suim pe munte. Dar când stau de me gândesc, eră mai réu p'atunci de ómenii sńraci.

— Să fi fost óre, tatá dragá, — ęise Reveica.

— Apoi judecá tu ęnsá-ți! Pe acele vremuri prin-deau pe flęcái cu arcanul de i duceau in cătńnie.

— Mi-a spus Petru, că chiar și pe dta te-ar fi prin așá. Tot me țineam să te intreb cum a fost asta, dar nici odatá n'am avut prilej bun ca astáđi. Povestesc-mi tatá dragá despre cătńnia dtale!

— Apoi să veđi, — incepű Stanciu bętrńnul. Treburile mergea pe atunci astfel. Când i trebuia impęratului cătane, trimitea niște tisti și cătane prin orașe și prin sate mai mari. Aceștia se așęđau pe dinaintea cárcimelor séu pe la horele ori celelalte petreceri ale flęcáilor pe la tęguri și d'al de astea, se așęđau lângă o mesá, puneau pe un toboșar de suná toba séu pe un trimbițar de suflá in trimbiță și vestiá, că ori ce flęcáu sdraven, care voiesce să slujęscá pe impęrat, va avé vieță bună și cu tiena, va fi scutit de muncá și va primí platá bună la vreme, ér acolo numai de cât un galbń sclipitor drept arvună.

— Și se gásiá óre proști, care să-și vęndá astfel pielea lor, — intrebá Reveica.

— Eră mult până venia unul, apoi ceilalți se imbulziau cu grńmada, — continuá Stanciu, — căci cu arvuna primitá incepea acel unul să bencheteze și să-și petrecá, incánt rivniá și alți la el.

— Dta insé nu te-ai dat de voie bună in cătane? — intrebá Reveica.

— Nu, pe mine nu m'au prins cei cu „verbuncul“, căci așá le ęicea acelor ómeni dela impęrat, — ci m'au prins cu arcanul.

„Tatá-meu, Dumneđeu să-l ierte, me nńmisse slugá la un neguțator de vite, și astfel piecái cu stăpńnul meu in lume, mńnńnd boii, vacile și janincele, cu care se negustoria. Eu mai aveam ńncá un soț pe

Moise al Ciungului, Dumneđeu să-l odihnęscá, că ęeu bine m'ara avut cu el, cât am fost la olaltá.

„Sosind intr'una din ęile la Timișóra, un oraș — in țera ce-i ęice Bńnat, care este tot a impęratului nostru — dupá ce ne vęđurám de vite și le grijirám bine, eu și cu Moise ne suirám in podul cu fńn, ca să tragem un somn sńnetos.

„Cine ar fi cređut, că aveam să plńtim atăt de scump călcarea datorinșelor nóstre, cari ne-fácea ca să durmim in grajd, lângá vite.

„D'abiá ne lungiserám in fńnul cel móle, când de odatá vęđurám că vin doi flęcái pe scará in sus, voind de bună sémá să-și facá ca și noi un culcuș prin fńn.

„Unul din ei pusese deja piciorul seu pe scńndurile podului și fácușe vr'ó doi pași inșpre noi, când il vęđurám de odatá oprindu se și intorcńdu-se spre soțul seu.

„Acesta vęđend spaima celui dintęiu, nici una nici doue, o tui de grabá pe scará in jos, ér celalalt se luá iute dupá dńsul.

„Noi priviserám la ei, fără a ęice vr'un cuvńt, ér dupá ce periserá ęisei cu cătrá Moise:

— De ce s'or fi speriat așá de noi?

— Mai sciu și eu! — respunșe fęrtatul meu.

— Dar cu atăt mai bine, incailea vom durmí mai dulce.

„Cát despre durmit, in adevęr durmirám bine, dar decá am fi lńsat pe cei doi in locul nostru ne-am fi deșteptat cu mult mai bine, decum ne deșteptarám.

„Cei doi erau arętați la polițaiul orașului ca niște ómeni de nimica, buni ca să fie prinși cu arcanul și duși in cătane.

„Nu trecuse ńncá bine de međul noștii, când ne pomenirám de odatá cu arcanele in gńt.

„A dóua ęi vęđű polițaiul, că nu sńntem aceia pe care i au căutat, dar vęđendu-ne feciori sdraveni, și avęnd impęratul trebuință de cătane multe, ne trimiserá indata la casa de stramport, acolo ne tunserá chica, ne puserá de ne scńldarám, și cât numeri o sutá, ne vęđurám imbrńcați in haine cătńnesci.

— Sciu, că ve va fi párut réu, — ęise Reveica.

— Că ęeu nu ne párea bine. Să-ți lași tu tóte, tatá, mamá, fęrtați, ibovnicá și să te pornesci in hale țeri străine, la bátaie cu niște ómeni, care nici ție nu ți-a fácut nimic, nici tu nu le-ai fácut lor nimic.

— Ce bátaie avea atunci impęratul? — intrebá Reveica.

— Da, chiar cu ginere-seu, — respunșe Stanciu.

— Cu ginere-seu? — fácu Reveica, — o fi fost vr'un blństęmat, care nu-și iubiá nevęsta, vr'un om bńtńios.

— Nu sciu decá-și iubiá nevęsta, — continuá Stanciu, — dar atăt sciu, că eră un impęrat vestit, care ajunsese in slavá, din nimica tótă, fusese și el mai in-tęiu cătńnă, apoi stase de bună sémá multá vreme căpr-rar, căci i ęicea mai cu sémá, căprarul cel mic. Trebue să scii că nu eră mare de stat.

— Dar l'ai vęđut și dta? — intrebá Reveica.

— Cum nu, ńncá fórte de aprópe!

— Și cum il chiemá?

— Napoleon Bonaparte.

— Napoleon, ci cá-s niște bani de aur la care le ęice așá.

— Acei bani sńnt fácuți de impęratul Napoleon și d'aceea i ęice lumea așá, dar nu de acel Napoleon cel mare, ci de un nepot al seu, care a fost și el impęrat, pe care insé l'au prins nemții mai de uná-đi.

— Dar de unde scii dta astea? — se mirá Reveica.

— Apoi me mai intńnesc cu ómenii, care umblá

prin lume și cu ei vorbesc de una alta. Dar să-ți spui din cătania mea! De două ori am fost la Paris, unde ședea împăratul Napoleon. Împăratul nostru, și cu Muscalul și cu Némțul se uniră și așa l'am bătut pe frantuz, căci Napoleon era împăratul frantuzilor. Pe el l'au prins și l'a trimis la închisore, ér pe fiu-seu, care era un nepot al împăratului nostru, l'am adus acasă la împăratul nostru.

— Mai trăiesce óre?

— Nu, a murit sëracul, in casă la moșu-seu. Bietul, nu se pré bucură de vieță, il păziau ca și cum ar fi stat închis. Chiar eu am fost strajă dinaintea ușei sale. I ăcea craiul Romei, nu știu in hatjocură ori cum, dar știu, că era un suflet de om.

„Veđi colea crucea ceea de lemn cu făclia pe ea, aceea o am dela feciorul lui Napoleon.

— Cum așa?

— Apoi să veđi. Stând intr'una din ăile colea in grădina împăratéscă, după ce me schimbase dela straje, imi veni un dor de casă, de nu-ți pot spune cum me rodea la inimă. Dar me ustură și la ochi, așa încât fără să voiesc incepui să vers la lacrimi amare. Cum simții acésta, mi se făcú rușine, și ca să nu vedă nimen cum plângeam, eu o cătană, me abătui din cărarea cea mare prin stuși, și acolo me aruncai in érbă.

„Nu știu cât voi fi stat acolo, când auđii de odată un fișăit prin érbă; eu intorsei capul să ved cine vine. Inchipuesce-ți spaima mea, când zării de odată dinaintea mea pe feciorul lui Napoleon!

„Voiam să-mi șterg de grabă lacrimile din ochi, care nu incetaseră de-a curge, dar cătând in fața feciorului de împărat, veđui, că și el plânsese ca și mine, și că și el avea zor să-și ștergă lacrimile din ochi.

„Atunci mi se puse ca o alifie pe inimă, și cu un zimbet de jale, stând zmerna dinaintea feciorului de împărat, după cum datorii imi era s'o fac, așteptai să trecă.

„El insé imi făcú semn, să merg după dênsul.

„Me luai in urma sa și spre mirarea mea me duse intr'o bisericuță, unde el se aruncă dinaintea unei cruci, pe care era restignit Domnul Nostru Isus Christos, cioplit din lemn. Imi făcú semn să ingenunchez și eu. Firesce că ascultai de porunca lui, fără a me închină insé la acel chip cioplit.

„Feciorul de împărat, după ce-și isprăvi rugăciunea, se întorse spre mine și cunoscu indată că eu nu me închinaseam.

„El atunci imi rosti vr'o câteva cuvinte. Nu înțelesei vorbele, dar imi părea că me întrebă, de ce nu me închinaseam și eu?

„Atunci i spusei, că noue creștinilor pravoslavnicii nu ne este iertat a ne închină la chipuri cioplite.

„Nu me înțelese feciorul de împărat, firesce, căci nu sciea romănesce, dar prin semne una altă pare că totuș a știut la cele din urmă ce am voit să-i spui, căci întorcându-se in casele sale, veđui cum vorbi cu un preot și nu trecú multă vreme, când imi aduse acelaș preot crucea cea pravoslavnică, și puse un căprar, care pricepea limba nemțescă și era român, să-mi spuie, că feciorul de împărat imi trimite in dar aceea cruce și că decă mai voiesc cevaș, și-i va stă in putere, imi va indepliní ori ce dorință.

„Eu firesce me grăbii a ăce, că aș dori să scap de cătanie, și să me întorc a casă.

„Feciorul de împărat se vede tréba, că avea multă trecere pe la moșu-seu, căci nu trecură doué ăile când me pomeni cu obșidul și cu bani de drum.

„Așa am scapat.

— Dar a cătania ai fi avut încă mult de slujbă

— întrebă Reveica, — nu impliniseși încă cei trei ani de slujbă?

— Trei ani? — strigă Stanciu, — cređi că lumea a fost totdéuna cum este astăzi! Pe acele vremuri, pe când te prindea cu arcanul, slujiai până te mai puteai ține pe picioare, și când nu mai puteai, atunci te imbracă in niște șdrențe, îți spuneau că ești invalid și te trimitea acasă, unde puteai muri de fómé, cu groșița ce căpétai pe săptămâna dela împărat.

„Vai că réu mai era p'atunci!

„Réu ăeu, și étă pentru ce cinstesc așa de mult aceea cruce și pentru ce n'am mai adus altă iconă in casă și țiu făcliele din pasci, colea pe cruce.“

— Sëracul fecior de împărat, Dumneđeu să-i erte păcatele! — ăise Reveica.

— Să te auđă Dumneđeu! — adause Stanciu.

(Incheierea va urmá.)

Theochar Alexi.

N e g r i a d a.

— Epopeiă națională. —

Partea II.

C Â N T U L I X.

Cuprinsul.

Negru ajunge la Severin. Roman intimpină pe Negru și se sue in curți incungiuța de bétranii țerii, Negru cere ajutor. Dolfan, unul din bétrani, se opune. Roman inchină țera lui Negru. Ospéțul. Roman naréză la mesă visul ce-l avuse nóptea trecută. Lăutarul Doran dela Pindu cântă, intre altele, faptele eroilor macedo-romăni. Făcându-se ăiuă, Negru și Roman plécă cu óstea din Severin. Catalogul óstei lui Roman. Ajung in codrul fărmeătórei Samba. Frumuseța codrului. Palatul Sámbei. Aventurile in palat și in codru. Negru și Roman es cu óstea din codru și trimit pe Mestécán cu un despărțénent să apere strimtorile Oltului, ca să nu intre Ungurii. Intr'aceea Moșu-Alb cutrieră și scólă pe Romăni dintre Milcov și Nistru, cari și plécă in ajutorul lui Negru. Dochia alergă la Ciurma și-o rógă să-i vină in ajutor. Ciurma plécă, dar la rogarea Cosinzenei, Austrul se scólă și-o alungă. Dochia desperată se duce de se inchină Ursitelor și le rógă, cel puțin să nu lase să se unescă toți Romăni. Moșu-Apeș, Geniul isvórelor din Carpați, la ordni Ursitelor chiamă Milcovul și-i ordónă să nu lase pe Romăni să se unescă. Când cei de peste Milcov ajung aci, Geniul Milcovului apare din unde, i amenință, imflă unde și se ia după ei. Ei se reintorc. Limbă dulce căștigă ajutorul Ungurilor. Negru și Riscogel se reintorc intr'astea in óste. Dan, ca să mai delunge timpul, până i vor sosí ajutóarele, propune lui Negru să alégă fie-care câte șapte eroi și prin lupta lor să se decidă, care să rămână Domn in țéră. Negru primesce, trimite insé pe Troian să apere strimtorile Prahovei, ér pe Negoită să se așede din sus de Cetate.

Pe când acestea tóte curgeau așa d'o part Roman bétránul încă se mișcă 'n Severin Și 'n tóte părți in țéră alergători imparte, Chiemând a țerii flóre sub vulturul bétrán; Căci vuetul de arme la Severin ajunse Și mulți din astă parte, din cari urau pe Dan, Se duc și-i spun, că Negru prin munți la Dan pătrunse, Și-acum e timp asupra-i să sară și Roman. Și sprintena junime de fapte doritóre De prin câmpii și plaiuri la Domnul alergá, Și plaiuri, vâi și câmpuri de arme soritóre, Ca marea turburată, suná și schinteia. Și un roman bétránul pe calu-i alb de spumá Și nimeii șiruri alergá scăpérând, Și un bétrán, și-acuma fugarul mi-l inspumá, De departe veniá, veniá sborând, Și un departe 'n urmă-i ca 'n ăilele tomnóse Și pulberóse se 'nalță in aer, Și inaintea ei pulgere lucioase

Calea ferată St. Gotthard: punte de-asupra Ticinului la Stalvedro.

Mai dese, tot mai dese se 'nșerpue 'n eter.
S'apropiă călărețul strigând din depărtare :
'Intrat' a spada 'n țără și vine sângerând !'
Vêrtegiul însă 'ntr'astea s'apropiă mai tare,
Și et' o cêt' alêsă in arme 'nflorând.

Er Roman cu-o săgêtă de feți pe lângă sine,
Ca fulgerul se 'nieptă și strigă spăimântos :
'De unde, cine sînteți ? De capu-i cine vine
Și calc' a mea moșă, își pune capul jos !'

Er Negru, sôre 'n față, din graiu așa grăesce :
'De peste munți noi sîntem din Făgăraș plecați,
Și domn pe min' poporul și Negru me numesce,
Și noi venim la tine cum frații vin la frați'.

Grăind din scări de aur voioși descălecară,
Supt ei părea că ride tot verdele pământ.
Cu dor ei unul cu-altul de-lung se 'mbrățișară
Și 'ndoioșați cu toții sta fără de cuvânt.
In frémetul mulțimii in curte se suiră
Și-aici Roman bêtrânul chiemă bêtrânii 'n sfat,
Și după-ce cu toții ședend se linisciră,
Scolându-se, lor Negru așa le-a cuvântat :

'Nemuritoare Dômne, aleși bêtrâni de țără,
Ce 'n grigile moșiei și 'n lupte-ați cărunțit,
Mai grele, mai cumplite se 'nalț' acuma eră
Și lupte și popôre, și-asupra ne-au pornit !
Vedeți in giurul nostru sêlbatica hunime
Mereu, mereu se 'ndesă, ne stringe tot mai greu ;
S'a stins Optum mărêțul cu tót' a lui mărime
Și chiar l'a vóstră pörtă ei bat acum mereu,
Și ți cu ți mai tare și 'n partea țării mele
Sub mii și mii de forme incet, incet s'au tins,
Și nu cu-a lor putere ajuns' au să ne 'nșele,
Cu-a noastră neunire ei singur ne-au invins.
Decând remasem singuri odată macar încă,
Uniți și toți un suflet, noi nu ne-am mai luptat,
Er unul câte unul de-am fi vërtoși ca stâncă
Să 'nvingi, să starmi dușmanul delung la nime-i dat.

A noastră mântuire, ce-ar mai puté să fie
E tót' acum aicea, din Dunăre 'n Carpați.
Uniți aici cu toții nălță-vom o domnie
De care-o să remănă dușmanii spăimântați.
Și noi avem s'o facem acum ori nici odată !
Audi, din mēdă-nópte, vedeți de cătr' apus,
Străine limbi se vērșă ca marea turburată,
Și desbinați ca mână cu toți vom fi apus,
Și cel ce-a 'ntinde pânza p'a noastră stinsă față,
Vedeți, e Dan de care mereu a-ți sângerat,
Ca el ne-atins să-și țină domnie și vieță
Cu venituri, cu fiere, mereu s'a 'ncunșurată,
Și-acuma soli trimise ca țera să-și inchine
Maghiarilor, să pótă mereu încă domni
Prădând, storcend cu toții al țării dulce bine,
Pân' viță și semintă de noi nu va mai fi.
P'acesta 'ntēiu să-l stingem și venituri și fiare
Să le-alungăm din țără, și-un mare viitor
Va fi să ne resară din Tisa pân' la mare
Pe tot al vechei Dacii pământ 'nfloritor.
Eu tras' am a mea spadă și-am străbătut Carpații
Și-aprópe de cetate-i puterea mi-am plântat,
Și-acum alerg aicea, ca toți uniți ca frații
O țără să ne facem, un tron și-un împérat.
Și cui altui se cade pe tron să strălucescă,
Decât, Romane, ție, ce-ai cărunțit ne'nvins !
Și pentru tine spada-mi in lume să lucescă,
Aici ție-o 'nchin eu astăzi cu tot al meu cuprins !'

Așa grăi, și 'n urmă-i Dolfan apoi s'ardică,
Din toți el cel mai tiner și el cel mai avut ;
Prin marea-i avuție mărêț și tare 'n chică,
Și, cum e legea 'n lume, tot el mai priceput.
El își pusese 'n minte pe scaun să se ridice,
Murind Roman și 'n urmă-i ne-avend din al seu os,

Să-i calce la domnie ; și 'nflându-se 'n cerbice
Din graiu așa grăesce năsprit și țineros :

'Acela ce nu pôte să-și țin' a lui domnie,
Ba chiar o părăsesce la cel întēiu venit,
Eu nu pot înțelege cum ar puté să fie
Să lupte, să restórne un scaun întărit.
Noi scim, cu-a' nóstre viețe ades am incercat'o,
Ce sôrte durerósă-i cu Dan a te luptă.
De câte-ori el țera cu ghiara-i ne-a cruntat'o !
Séu dór ni-i dor acuma de nou a ne-o 'ncruntă ?
D'un timp acuma 'neóce trăim in liniscire,
Am inceput cu 'ncetul in ori să ne venim ;
Să ne-aruncăm er țera in nouă risipire,
Și noi între noi eră de nou să ne sdrobim ?
Nu neunirea noastră in lupta cu străinul,
Ci sfășiari și lupte noi ênșiși între noi,
Ne-au frânt, ne-au stins puterea și ne-au adaus chinul !
Să ne-aruncăm acuma in alte mari nevoi ?
Séu după-ce cu toții noi între noi ne-om frânge,
Să pót' apoi străinul pe toți încălecă ?
Au nu-i acésta, spuneti, noi singuri a ne stinge ?
Deci, Dômne, noi pe Negru, noi nu-l vom ajută !'

Așa grăi, și 'n sală un frémel surd se 'ntinde,
Căci unii vor cu Negru să sfarime pe Dan
Și până jos la mare pământul a cuprinde
Și-a re'nviă cu 'ncetul domnia lui Trăian.
Er cu Dolfan in frunte vor alții să remănă,
Ei roqători ș'ajungă, el țării domnitor ;
Și se temeau că scapă al țării bun din mână,
Ce mult de mult acuma l'aștêpt' aprinși de dor.
Cum sună vântul tótna prin silhele uscate,
Involburând la frunțe și ramuri svênturând
Și șuerând prin stânce, prin trunchiuri scorburate,
Incât pământul ênsuși se simte tremurând :
Așa sună și curtea de frémetele surde
Și până 'n temelie vuid se sgudvîă.
Roman apoi s'ardică și 'ndată tot asurde,
Și rădimat in sceptru-i din graiu așa grăiă :

'Acésta mi-a fost sôrtea in lunga mea dombîre,
Când nu luptam afară, să lupt aici cu voi,
Și-adesse cu-amêndoue : cu-a vóstră neunire
Și-a' celor din afară și curse și nevoi.
Și sufletul și brațul etern tăiat in doue
De n'ar fi fost, eu singur de mult mi-aș fi ales
Cu Dan ori-cât de fiéră-i, și 'n loc acum de doue,
Un scaun pân' la mare, un braț și-un înțeles !
Străvechia-ne mărîre de piere și se stinge,
Nu piere de puterea și numărul străin,
Ci patimile nóstre, ce nu le scim invinge,
Ne smacină cu 'ncetul, cum smacină-un venin.
Prin vindere se stinse domnia fericită
Din Mureș pân' la Tisa mărêțului Optum ;
Se stinse, căci bêtrânii nu vrură să-i trimită
A nóstre ajutóre, cum nu vreți nici acum.
Tot voi il mai lăsarăți pe Dan să mai domnescă,
Căci ca o pénă 'n aer din scaun il svênturam
Cu Vrâncea și Bêrladul, când vré să le răpescă,
De ne-aruncam asupra-i și mânil ne dam.
Remâne-acuma numai pe Negru să-l infrângă
Și-atunci cu el d'odată și noi aici ne-am stins,
Căci cin' să se măsce puterea să ne-o stringă
Și 'n ale nóstre p'apuri s'aprinďă focul stins ?
Da, cine și de mure ? Căci tot ce mai remâne
Mai e Mușat și Bogdan dar și ei umbre mai ;
Cea négră neunire mârșele-și neghine
Le-a semēnat în lume și-au dat de mult in paiu.
Er dup' atât a luptat vieță mai uitată,
Acum, vedeți ce s'au sânt martor de mormênt,
Și cui credea că s'ar te să 'ncred bêtrâna-mi spată
Și dorul de mure și de mult sânt toți pământ.
Din moși-strămoșii nóstri mereu prin țeri se sună,

Că-un făt-frumos odată din munți va cobori
 Și va 'ntruni pe frunte-i a țerilor cunună
 Din Tisa pân' la mare, și-un domn va străluci.
 De nu me 'nșelă fama și marea arătate,
 Ce-ați noapte viitoriul din ceruri mi-a deschis,
 Și-un simț ascuns in sînu-mi d'adâncă 'ncredințare,
 In Negru se 'mplinesce și fama și-al meu vis.
 Deci etă scaunul țerii și stema ei bătrână
 Aicea ție, Negre, d'acuma le sântesc.
 In singurul teu suflet și 'n singura ta mână
 Și spada și moșia voios le hereDESC!

Așă grăi, ér curtea de strigăte d'urare
 Ca valurile mării vuii și tremură,
 Și cari cărtiau nainte, se 'ndés' acum mai tare,
 Atât puterea pôte chiar sufletul schimbă!
 Êră Roman bătrânul scoțînd coróna-i pune
 Și spada descingîndu-și i-o 'ntinde lăcrimînd
 A' bucuriei lacrimi, vîdînd că pân' n'apune
 Moștenitor își află cum nu-l doriá visînd.
 Atuncea domnul Negru lucind ca sântul sóre
 De voie și putere, din graiu așă grăiá :
 „O! neuitat părinte și Domn nemuritoare,
 Căci tatá-mi ești d'acuma, ér eu făptura ta,
 Cu-adânc cutremur astăđi primesc din a ta mână
 Innalta heređire, al nostru viitor,
 Căci d'unde-oiu luá puterea și innalta ta lumină,
 S'ating a ta 'nălțime și doru-ți arđetor?

(Va urmă.)

Ar. Densușian.

A r d é l.

— Studiu limbistic celtic. —

I.

Mi s'ar puté pune întrebarea, că in ce mod am
 ajuns eu la celți?

Căutând date pentru mitologia poporală româ-
 nescă, am trecut și pe terenul povestelor noastre, și
 m'am convins, că in aceste se află mithuri și materii
 ce se cuprind in mitologia romană și elină, ba unele
 necunoscute nici in mitologia slavénă, nici germană.

Pentru ca să se aducă ceva lumină asupra mate-
 rielor din poveștile românesce, in 1871 am început de
 a publică câteva povești cu esplicațiuni in „Albina” și
 „Telegraful Român”, și am arêtat, că unele sînt de
 vechitate și insemnătate fôrte mare.

In scrutarea, și asemênarea povestelor noastre, cu
 ale altor popóre, am dat de un op* de interes fôrte
 mare pentru povestele noastre, de ôre-ce o parte tra-
 tîză despre formațiunile de tradițiuni și povești la po-
 pórele celtice și romanice.

Eu publicasem încă in 1874 o povestă românescă :
 „Urgă Murgă”, și spre supriinderea mea, in opul amintit
 la pag. 746 am aflat o povestă celtică despre „Ur-
 gan, Murgan și Tristan”, feciori de craiu, apoi despre
 craiul Bran din Irlandia, și alte materii supriindetóre,
 și de interes pentru analogia din povestele noastre.

Cine nu ar fi și supriins deosebi pentru numele
 Bran, ce la noi se aude in tótă ȓiua, și la celți a in-
 semnat craiu; cine nu-și aduce aminte de Brennus
 — cum il numiau Romanii — capul Gallilor (Celtilor),
 și in acărui nume, e, este numai strămutarea lui a din
 Bran, și us e adausul latin. Nork, pentru înțelegerea

cuvintelor celtice îndreptéază la unii autori, cari s'au
 ocupat cu celtica.

Presimțiam, că o mulțime de cuvinte și de alte
 materii, trebuiá să le caut, și să le aflu in limba cel-
 tică. Ajungînd in an. 1881 la Budapesta, încât pe lîngă
 oficiul greu — mi-am putut face când și când
 puțin timp liber, am început de a scrută românismul
 in limba celtică, și la tótă scrutarea am avut supriin-
 deri noue, aflând cuvinte de tótă ȓiua întocmai ca și
 la noi, aflând numeri de familie și de localități, întoc-
 mai ca și la noi, cu un cuvînt, aflând celticism, in
 limba românescă. Ba, merg și in seculii cei mai înde-
 părtați vîdînd și originea poporului roman vechiu din
 Italia, și vîdînd formarea limbei latine, in partea cea
 mai mare prin elemente celtice, și astfel pentru cunós-
 cerea elementelor constitutive a le nóstre, și a limbei
 nóstre, mergînd pînă la formarea limbei latine, pe un
 teren nou, și nóue necunoscut.

Me simțiam, ca și fata, care a intrat in codru ne-
 ámblat, și a fost surprinsă de mulțimea și de frumseța
 fragilor, dar supêrată, că nu are corfe destule, și că
 — sórele incele de a apune . . . se apropie nóptea.

Au dóră nu e de interes, a sci originea multor
 cuvinte, cari ađi, pentru că nu se află in latina, se
 judecă de noi și de străini, de elemente străine in
 limba nóstră, când ele sînt de materialul acela din
 care s'a compus limba latină, din acela, ce a servit
 pentru graiul viu al poporului roman vechiu deosebi
 in părțile apusului, de acela, ce s'a imprăsciat pentru
 formarea limbelor romanice. Au dóră nu e de interes,
 ca să ne mai apropiăm de cunoscînța formării popo-
 rului românesc in Dacia, și să cunóssem înțelesul mul-
 tor numiri de familie și de localități pe unde sîntem
 așeđați, să cunóssem numirile munților și apelor pa-
 triei nóstre, din graiul acela, ce au dat numirile. In
 acesta direcțiune am pornit, dar acuși se pôte face nóp-
 te, insé să culeg, cât pot . . .

Pentru orientare in forma lucrărilor de acesta na-
 tură, asemenea am să aduc inainte, că materialul scru-
 tat incepusem de a-l lucră in formă de dicționar, dar
 avui esperința, că nu numai la rădęcina cuvintelor,
 pentru că literile sînt tare supuse schimbărilor, ci și
 la terminațiuni trebuiá să repetesc multe, și fără ca
 cetitoriul să-și pótă face ideá apriată despre cuvintele
 purcese tot din acea rădęcină, pentru că tóte ar fi ve-
 nit imprăsciate sub mai multe litere, și nu ar fi avut
 un întreg inaintea sa. Din acesta caúsă, am combinat
 o sistemă nouă — ce barem pînă acuma nu am aflat-o
 nici intr'un op — anume iau rădęcina cuvîntului in
 forma originală séu primitivă, și cutrier cu ea terenul
 din India pînă in Irlandia, apoi arêt variațiunile rădęc-
 cinei in dialectele celtice vechi, și la popórele de ađi
 celtice, precum și la acele, cari au primit respectivul
 cuvînt celtic.

Imi stau la dispozițiune dicționarie celtice, cu pre-
 cisarea cuvîntului, că de care dialect se ține, și alte
 cărți in cari se află la 10,000 de numiri geografice, is-
 torice și familiare, esplicate după limba celtică. Lite-
 rații celtici nu s'au ocupat de teritoriul Daciei, o caúsă
 pôte fi, că in Ungaria nici pînă ađi nu este dicționar
 topografic cu tóte numirile munților, apelor și altor
 terene de păduri, pășuni, etc. Êră Românii — ca de
 regulă — fără uități și din acest punct de vedere, de
 și ei au dela Frunđescu un dicționar topografic despre
 localitățile cele mai insemnate.

In acest mod dară me simt indemnat ca de asta-
 dată să esplic înțelesul numirii „Ardél” și cuvintele co-
 mune, adeca de tótă ȓiua, purcese tot din o rădęcină.

Dr. At. Marienescu.

* Mythologie der Volkssagen und Volksmärchen, F. Nork
 Stuttgart 1848. Tomul XXXV. Heidnisch geistliche Sagenbildun-
 gen der keltischen und romanischen Völker

Adunarea Societății pentru teatru român.

— La Arad in 27 și 28 septembrie st. n. —

Adunarea din Arad a Societății pentru fond de teatru român a reeșit bine. Publicul la început nu se înfățișă în număr *pré* mare; încetul cu încetul însă se sporî și 'n cele din urmă produse un succes material, ce Societatea n'a obținut încă la nici una din adunările precedente.

Biourul Societății fu represintat prin vice-președintele Iosif Vulcan, carele presidiă adunarea, ședînd la drépta-i Ill. Sa dl episcop diecesan Ioan Mețian.

Dintre bărbații viniți din depărtare mai mare însemnăm pe dnii: Visarion Roman directorul „Albinei”, Ioan Slavici redactorul „Tribunei”, Ioan Popa avocat și redactorul „Calicului”, toți trei din Sibiiu; George Secula și Alessiu Olariu, avocați în Deva, Augustin Antal protopop gr. c. la Beiuș, Timoteu Miclea avocat în Cacova lângă Oravița, Nicolae Popovici profesor de cânt în Caransebeș, dr. Iacob Maior medic în Lugos, Sigismund Popovici președinte la tribunalul din Karczag, Mihaiu Șerban judecător la tribunalul din Seghedin, Petru Truța avocat în Baia-de-Criș și deputat la dietă.

Ședințele adunării se ținură în sala spațioasă din „Pădurița” orașului, luând parte și dame. Istoricul oficial al adunării se pôte afla din actele ce publicăm mai la vale; aici dar vom trece la părțile sociale și artistice ale acestei întruniri culturale.

Banchetul care urmă după ședința primă, se ținū tot în acea sală din „Pădurița”, unde se ținură și ședințele adunării.

Acesta începū la 2 ore d. m., luând parte și dame, la sunetul muzicii care esecută piese naționale române.

Primul toast fu rostit de președintele adunării Iosif Vulcan, pentru regele și regina și pentru totă casa domnitore; când vorbitorul a accentuat, că principesa Stefania a îmbrăcat costumul național românesc, cei de față i întimpinară vorbele în deosebi cu „Să trăiescă!” Apoi președintele comitetului de primire, dl dr. Nicolae Oncu închină pocalul pentru Iosif Vulcan, președintele adunării actuale; un alt domn, al cărui nume imi scapă din memorie, ridică toast pentru Il. Sa dl episcop Ioan Mețian; Iosif Vulcan, mulțămînd pentru toastul ce i se închină, toastă pentru inteligența română din Arad și din giur; dl V. Mangra pentru represintanții pressei române; dl Sturza pentru conțelegere; dl Aurel Suciu pentru dame.

Banchetul ținū până la 4 ore,

Concertul incheiă festivitățile din ziua primă. Și, grăbim s'adaugăm, că le-a incheiat într'un mod strălucit.

Acesta se începū la 7 ore séra, în sala otelului „Crucea albă” și se esecută următorea programă:

1. „Salata italiana” cor bărbătesc de Genée, cântat italianesce de corul plugarilor din Chiseteu. 2. a) „Nocturne” Fis-dur de F. Chopin, și b) „Fantasia romaine” esecutate pe piano de dra Anna Bonciu. 3. Aria din „Traviata” de Verdi, solo cântat de prof. N. Popovici. 4. a) „Styrienne” arie din „Mignon” de A. Thomas, b) „Vorrei morire” de Tosti, c) „Nu te pot uita” romanță de Franchetti, cântate de dna Gabriela

Ionescu. 5. „Hora Sinaii” cor micst de Perumbescu, cântat de corul român din Chiseteu, acompaniat pe piano de dra Eugenia Șerb. 6. „L'addio” de Donizetti, duet cântat de dna G. Ionescu și dl N. Popoviciu. 7. „Fantaisie Impromptu” de F. Chopin, esecutat pe piano de dra Eugenia Șerb. 8. a) „Mieđul nopții”, b) „Sequidilla” de G. Dima, c) „Dor de resbunare” de S. Cavadia, cântat de dl prof. N. Popoviciu. 9. „Junimea Parisiană” cor bărb. de Adam, cântat de corul român din Chiseteu.

S'au ținut multe concerte românesce în acésta sală, dar nu credem a rătăci spunînd, că astfel de concert bine reușit nu s'a mai dat. Plăcerea și entusiasmul au cuprins tôte sufletele și s'au manifestat prin aplause frenetice, după tôte piesele dintre cari multe au trebuit să se repețescă.

Corul plugarilor români din Chiseteu, compus din 28 bărbați și 8 femei, în costum național, a surprins și pe aceia cari se așteptară la o perfecțiune mare. Sub conducerea preotului lor, dl Lucian Șepețian, acești fii și aceste fiice din popor, esecutară cu admirabilă precisiune și ușorătate tôte piesele indicate în program, intonând curat, păzînd tôte regulile, negreșînd nici un tact, esecutând problemele cele mai grele, trecînd ușor dela fortissimo la pianissimo, cântînd armonios, par că numai un singur om ar fi cântat. Publicul electricizat acoperi corul cu aplause entusiastice și pofti să repețescă tôte piesele; corul satisfăcū acésta cerere și mai esecută și alte piese necuprinse în program. Dintre tôte însă mai mare efect produse „Hora Sinaii”.

Dómna Gabriela Ionescu, de atâte ori aplaudată deja pe tribuna acésta, ș-a câștigat și cu asta ocasiune lauri noi în coróna reputațiunii sale artistice. Vocea-i de timbru argințiu, cultivată escelent și deosebită-i bună dispozițiune din séra acésta, produséră publicului momente de plăceri nalte. Mai mare sensație a făcut cântarea din urmă, aria „Styrienne” din Mignon, care i-a dat prilegiu să-i admirăm și talentul dramatic.

Dșorele Anna Bonciu și Eugenia Șerb, ambele artiste, au încântat și pe laici. Este ușor să încante cineva pe alții, când ênsuș este plin de încântare. Dra Bonciu ne-a cântat cu atâta simțire, cum numai aceea pôte, care se află — pe pragul fericirii. O schinteiă cerescă lumineză atunci din ochi, care aprinde vîrfurile degetelor și fericirea vibréză din tot ce atingem. Dșóra Eugenia Șerb deja la prima înfățișare captivă tôte privirile; acésta impresiune mai târziu trecū în o admirațiune legitimă, care se manifestă în doue direcțiuni; unii aplaudau jocul artistic al dsale, alții aduceau tributul încântării lor frumșetei artistei. Ambele părți vor fi avînd dreptate.

Dl Nicolae Popovici nu mai este un diletant, ci un artist consumat, care ș-a făcut studiile în conservatorul din Lipsca. Pécăt că acest talent nu pôte găsi la noi românii un teren mai mare de desvoltare, decăt postul de profesor de cânt al diecesei Caransebeș! Căci dl Popovici are o voce de bariton *pré* frumoasă și posedo o școlă rutinată. Vocea sa armonioasă și flessibilă a imprimat publicului plăcerea cea mai naltă, și a devenit îndată favoritul acestuia, încat nu numai fu cântat a-și repeți unele piese, dar în urmă mai trebuî să se cânte și o doină.

Eră séra la 9 ore când concertul se incheiă. Atunci cea mai mare parte a publicului se închină la cină în bereria Bauer, unde corul din Chiseteu pătă după mieđul nopții și delectă publicul cu cîntecul său.

Tot aici amintim, că corul plugarilor români din Chiseteu duminecă a cântat missa, dimpreună cu dl Nicolae Popovici în catedrală, unde cu asta ocaziune s'a intrat în nouăzeci și distus.

Balul fu incheierea serbărilor. Acesta se dete in séra țilei de inchidere a adunării generale, tot in sala otelului „Crucea albă“.

Un public frumos și distins se adună și cu această ocaziune, ca totdeauna când elita românilor dă baluri in această sală.

Balul începù la 9 ore cu „Ardelena“, după care se mai jucă „Romana“, însă nu pré bine, căci — precum se vede — acest joc e merit ca mai nicăiri să nu se jöce corect. Cu atât mai precis s'a jucat in pauză „Bătuta“ și „Călușerul“ de dece tineri români, in costum național. Un vifor de aplause fu expresiunea de plăcere a publicului entusiasmata.

Am rugat pe un tinër să-mi insemne damele cele mai frumoșe. El însă, pe semne, necutezând să fie judecător, imi presintă următoarea listă compusă in șir alfabetic :

Domnișörele: Irina Antal din Beiuș, surorile Iulia și Silvia Boșan din Curtici, Adela Braun din Pesac, Cornelia Beleş din Odvoș, Ecatarina Bragea din Macea, Ana Bonciu din Arad, Livia Bogdan din St. Nicolau-mare, Maria Bogdan din B.-Comloș, Melania Balint din Covasint, Ana Crăciun din Lugöș, Lucreția Feier din Boröșineu, Emilia Fizeșan din Pesac, Amalia Grădinar din Vinga, Iulia Gebeleş din Pecica română, Adelina Marienescu din Lipova, Dragina Mera din Șiria, Georgina Mișici din Arad, Iuliana Peșian din Chiseteu in costum național, Emilia Radnean din Curtici, Iustina Roman din Sibiu in costum național, Eugenia Șerb din Pesac, Livia Șerban din Cenad, Alesandra Șerban din Nädlac, Catița Stan din Cherechiu, Maria Stoicovici din Pecica, Silvia Tamașdan din Curtici, Petronala Teucean in costum național.

Dömnelle: Ana Boșan din Curtici, vöd. Maria Beleş din Odvoș, Petronela Cornea-Mișici din Maccäu in costum național, Rhea Silvia Ceontea din Arad, vöd. Comloșan din Arad, Conopan din Sămbăteni in costum național, Ana David din Lipova, Regina Evușian din Vinga, Silvia Fejér din B.-Ineu, Elena Hamsea din Fișcut in costum național, Lepa, Emilia Miclea din Caco-va, Elena Mera din Șiria, vöd. Danița Mercea din Pecica, Mișici din Arad, Maria Nicöra din Arad, vöd. Elena Nicodinovici din Arad, Lucreția Olariu din Deva, Letiția Oncu din Arad in costum național, Melania dr. Pap din Arad in costum național, vöd. Popovici din Arad, Purcariu din Arad, Radnean din Curtici, Emilia Russu din Arad, Elisa Stănescu din Arad in costum național, Maria Selcelean din Țela in costum național, Irina Șepeșian din Chiseteu in costum național, Luisa Sida din Șiria, Tamașdan din Curtici, Elena Velici din Chișineu, Livia dr. Vuia din Arad in costum național și Anița Voica.

Unde au fost atâte dame frumoșe, nu este mirare că balul a durat până diminița la 5 ore.

*

Ș-acum să facem computul! Cifrele vorbesc mai convingător decât ori-ce orator. Să vedem rezultatul material și din acesta să judecăm succesul adunării din Arad!

Conform procesului verbal al ședinței II, dela membrii s'au incassat suma de 1067 fl. 20 cr.

Vinitul curat al concertului și balului, după detragerea speselor de 612 fl. 92 cr., este 347 fl. 58 cr.

Suma: 1414 fl. 78 cr.

Un rezultat acesta, care — repetim — n'a fost atins încă la nici una din adunările trecute ale Societății.

Acest succes este a se atribui de o parte zelului comitetului arangiator, in frunte cu președintele seu dl

dr. Nicolau Oncu și a membrilor sei dnii Aurel Suciu, dr. George Chicin, Vasile Mangra, Romul Giorogariu, Teodor Ceontea, Petre Popovici; de alta parte artiștilor și diletanților concertului, — și in deosebi comisiunii pentru câștigarea de membrii și incassarea de tacse, in fruntea căreia dl George Lazaru avocat in Vinga a desvoltat cu zel reobosit și cu energie de model o activitate care cu ocaziunea raportării i-a atras aplausele adunării intregi.

Incheiăm acest raport, aducënd mulțămita noastră tuturor acelora, curi și cu asta ocaziune au sciut să fie la înălțimea misiunii lor.

*

Societatea pentru fond de teatru român.

Proces verbal.

Adunarea generală din Arad.

Ședința I.

ținută in 27 septembrie st. n. 1884, sub presiunea dlui vice-president Iosif Vulcan.

I.

Dl Iosif Vulcan vice-presidentul Societății deschide adunarea printr'un discurs, in care face istoricul culturai noastre naționale pe töte terenele cam dela începutul secului present până astăzi.

Adunarea generală ascultând acest discurs interesant, esprime recunoștința sa cătră presidiu prin aplause vii. Discursul se alătură la acest proces verbal sub I).

II.

La discursul presidial dl Nicolae Oncu, presidentul comitetului de primire din Arad, mulțămesc comitetului fondului teatral pentru ținerea adunării generale in orașul Arad, și salută öșpeții cu: „Bine ați venit!“

După această salutare
Adunarea trece la ordinea țilei.

III.

Conform programei,
Adunarea generală își alege 2 notari, pe dnii At. Tuducescu și I. T. Mera.

IV.

Presidiul dând cetire raportului comitetului pentru fondul de teatru, acesta se transmite pentru esaminare și raportare unei comisiuni in persönele dlor: Ioan Slavici, Adalbert Mihailoviciu, George Telescu și Timoteu Miclea.

V.

Raportul cassarului
Adunarea il incredințeză spre censurare dlor: Visarion Roman, Augustin Antal, Dimitrie Bonciu și Ignățiu Papu.

VI.

Pentru inscrierea de membri noi
Adunarea alege o comisiune compusă din dnii: George Lazaru, David Nicöra, Vasiliu Mangra, Aureliu Suciu și Ioan Morariu.

VII.

La ordinea țilei urmöză disertatiunile. Nefiind însă nici una insinuată la presidiu, dl vice-presidenteșce însuși: 2 fragmente dintr'o piesă a sa scrisă in versuri, ce cuprince un episod istoric de pe timpul lui Stefan cel tiner, Domnul Moldovei.

Adunarea generală ascultă cu plăcere fragmentele cetite, aplaudând pe orator.

VIII.

Nefiind alte lucrări pentru astăzi

Ședința viitoare se anunță pe mâinți la 10 ore, când vor avea să raporteze toate comisiunile alese mai sus.

Arad in 27 sept. st. n. 1884.

Iosif Vulcan
president.

Atanasiu Tuducescu

I. T. Mera
notari.

Ședința II.

ținută in 28 septembrie st. n. 1884 sub presiunea dlui vice-president *Iosif Vulcan*.

I.

Dl president deschide ședința la 11 ore înainte de amiază și se trece îndată la ordinea zilei.

II.

Se citește procesul verbal al ședinței de ieri și se verifică fără modificare.

III.

Se citește o depeșă dela Vărădia trimisă din partea dlui Petculescu și a trupei sale, prin care salută Societatea și-i dorește progres și prosperitate.

Adunarea ia act cu bucurie despre acesta salutare. Depeșa se alătură sub 1).

IV.

Referentul comisiei pentru câștigarea membrilor noi, dl George Lazaru citește raportul; din acesta se vede că s'a încasat suma de 1067 fl. 20 cr.

Raportul se ia cu vie bucurie la cunoștință și dl president, pe lângă unanima aprobare a adunării, exprimă dlui Lazaru mulțumitele sale pentru osteneța ce și-a dat la colectarea acestei sume.

Raportul, precum și listele de subscriere se alătură la acest proces verbal sub 2).

V.

Dl Visarion Roman referentul comisiei pentru esaminarea socoților raportază, că rațiociniul prezentat de cassar este in deplină ordine și că averea Societății până in ziua de azi este:

In obligațiuni	34698 fl. 48 cr.
In bani gata	133 fl. 52 cr.

Suma: 34832 fl. — cr.

Acest raport se ia la cunoștință și la propunerea comisiei adunarea dă comitetului absolutoriu. Se decide totodată ca pe viitor lângă rațiociniul cassariului să se alature un inventar despre totala avere a Societății.

Rațiociniul se alătură sub 3).

VI.

Dl Ioan Slavici referentul comisiei însărcinate cu cercetarea raportului general și cu formularea propunerilor citește raportul seu. Dsa constată că fondul Societății s'a sporit și in anul trecut, propune și adunarea ia referatul comitetului la cunoștință, ér comitetului însuși i exprimă mulțumirile sale pentru ostenețele ce și-a dat in interesul Societății. Raportul general se alătură sub 4).

Cu privire la tacsele de membri restante, comisia se alătură la concludsiunile raportului general și adunarea hotărăse a se șterge aceia dintre membri, dela cari incassarea tacselor se crede cu neputință și a căror listă se alătură sub 5); față de ceialți restanțieri rămâne in vigore hotărârea Societății adusă in adunarea generală din Lipova.

Pentru 36 fl. v. a., ce comitetul la facerea melor de membri a fost silit să cheltuiască peste suma preliminară

Adunarea dă comitetului ulterioara aprobare.

VII.

La propunerea comisiei

Adunarea decide, in înțelesul statutelor, ca comitetul să stăruiească de nou a se constitui in centrele de cultură mai însemnate comitete locale, care să lucreze pentru sporirea fondului Societății și pentru dezvoltarea gustului teatral la publicul român.

Tot la propunerea acestei comisii se însărcinează comitetul a lua măsuri, ca pe viitor cu ocasiunea adunărilor generale să se dea reprezentățiuni teatrale.

Raportul comisiei se alătură sub 6).

VIII.

Drept loc de întrunire pentru adunarea generală din anul 1885

se alege orașul Biserica-alba. Cât pentru timp, adunarea hotărăse luna august, ér ziua rămâne a se ficsă ulterior de către comitet in conțelegere cu inteligența din susnumitul oraș.

IX.

Pentru verificarea acestui proces verbal se alege o comisie de trei membri in persoanele dlor David Nicóra, dr. G. Vuia și Teodor Ceontea.

X.

In sfârșit dl president mulțumesc publicului pentru primirea cordială ce au făcut adunării, pentru interesul ce au arătat față de acesta Societate culturală, il rógă ca și pe viitor să contribuiească după putință la prosperarea ei și între aplausele adunării declară ședința închisă.

Arad, in 28 sept. st. n. 1884.

Iosif Vulcan
president.

Atanasiu Tuducescu
notari.

Protocolul presinte s'a autenticat.

Arad, 29 sept. 1884.

Teodor Ceontea.

Dr. G. Vuia.

David Nicóra

*

R a p o r t u l

4) comitetului Societății pentru fond de teatru român, pe an. 1884.

Adunarea generală din an. 1883 sub nrul 8 a decis, ca pentru incassarea restanțierilor, să se incerce măsurile cele mai aspre, dar comitetul puțin a putut face, pentru că Stefan Ioanoviciu avocatul Societății in 13/25 martie a repausat, și pentru că dl Carol Grecsák ablegat și avocat, ca și curatorul cancelariei repausatului — de și încă in 15 aprilie 1884 a fost cercat pentru predarea actelor referitoare la causele Societății, nici până azi nu a predat actele. Comitetul încă in 7 aprilie a imputerit pe dl George Szerb ca primind actele să contine séu să începă procesele, dar fără acte nu s'a încercat nimica, ca nu cumva atare detoraș să fie a doua-óra inacțiunat.

După consemnarea sub 1/2 de membri fundatori sânt in restanță cu	3535 fl.
éră după consemnarea sub 2/3 de membri ordinari sânt detori cu	754 fl.

și astfel restanța e la oaltă de: 4289 fl.

Comitetul a cernut dintre membri fundatori și o parte pe aceia, dela cari din felurite cause nu se pot încassa nimic, și pe aceștia, arătându-i in conștința sa încasarea sub 3/4 cu detoria de 1130 fl.

propune, ca adunarea generală să decidă ștergerea acestora dintre membri, și respective ștergerea datoriilor.

Adunarea generală din an. trecut a decis mai de parte, ca membrilor Societății să li se deie diplome, și spre scopul acesta a prelininat 100 fl. Comitetul lănd în considerațiune, că după consemnări, se purtau în evidință 89 de membri fondatori, și 43 de ordinari, și sperând, că în viitor numărul membrilor se va înmulți, a ordonat 300 de esemplare de diplome. Comitetul a fost silit, ca să trecă peste suma prelininată de 100 fl. de ore-ce s'a rezolvat, ca să adordineze diplome cu arte executate, și pentru această a plătit 136 fl. prețul diplomelor și cere ulterioară aprobare.

După consemnarea sub 4 % s'au espedat 43 de diplome, membrilor fondatori, și 21 de diplome membrilor ordinari, ca și acelora, cari au plătit tacsele lor, și fără imputerirea din partea adunării generale, comitetul nu s'a simțit chemat, ca să espedeze și altor membri.

Starea fondului Societății în an. 1883 până la adunarea din 6 august în Lipova, a fost în hârtii și bani

gata de	31570 fl. 86 cr.
de atunci a incurs	3261 fl. 14 cr.
și astfel ați e de	34832 fl. — cr.

afară de restanțele arătate mai sus.

În urmarea deciziunii adunării generale din Lipova sub nr. 9 se alătură procesele verbale a le acestei adunări, sub 5 %.

Budapesta 12 sept. n. 1884.

pentru comitet

În absența președintelui

Vinc. Babeș
membru.

Dr. At. M. Marienescu
secretar.

Congresul studenților români.

II.

Galați 11/23 sept.

Eri, luni, membrii congresului ce formase majoritatea, — de forță, — s'au întrunit pe la ora 12 în sala Alcazar, și aci, cu ușile păzite, adeca neadmitându-se public străin, s'a procedat la mai multe lucrări ordinare. S'au ales diferiți membri, s'au împăcat felurite pretențiuni, și apoi s'au hotărât, ca la orele 2 p. m. să se ție o ședință publică în sala Teatrului cel mare.

Profitând de timpul ce ne rămânea, eu și câțiva studenți, suindu-ne într'o trăsură publică, merserăm să vizităm lacul Brateș, și tunelul de drum de fer ce se construiesc actualminte între Galați și Bârboși. Brăteșul, presintă una din cele mai impunătoare priveliști; malurile lui abia se pot zări cu ochiul liber; decimi de pescari cu luntre séu năvode pescuesc în fie-ce minut pești mulți, mari, și de totă frumuseța și pofta. Tunelul încă presintă un interes deosebit; el trece pe de desuptul unei mahalale a Galațului, și e zidit din pētră forțe sănătoasă și forțe meșteșuguesce lucrată. Distanța ce se percurge în el, cu pași repezi și mari e de 15 minute. În interior sânt doue tunuri ce respund la suprafața solului, și care-s provēdute cu scări perpendiculare de fer. Adâncimea gurei tunelului este de cel puțin o sută scări.

Pe la 2^{1/2}, ne întorserăm în oraș, oprindu-ne la Teatrul cel mare. Aci mai multă lume eră adunată. Majoritatea numită ținea ședință. S'au debitat o disertațiune de cătră dl Slăvitescu, tratând despre Idei politice și sociale. Apoi, după votarea a diferite propuneri puțin importante, și a mai multor telegrame de felici-

tare, între cari una vēduvei ilustre a lui Cuza-Vodă, s'au procedat la tragerea la sorți a orașului în care se va ține viitorul congres; și au eșit Brăila.

Sēra, primăria Galațenă a oferit un măreț banchet în onōrea studenților, în sala Alcazar. Peste 400 tacāmuri erau intinse și nici unul nu remase neocupat. Comisiunea de recepțiune a cetățenilor, funcționarii comunali, notabilii Galațului și reprezentanții presei erau așezați la mese deosebite pe scenă.

Dl Nica, președintele comisiunii numite, a ridicat cel întâi toast, vorbind despre bucuria ce simte Galațul, primind în sinul seu pe viitorii conducători ai patriei Române. După dsa a urmat peste doue-deci de toasturi ținute atât de cetățeni, cât și de studenți. S'au cetit și vr'o trei poesii ale dlor N. A. Bogdan, I. Polidroniadi și N. Rădulescu. Musica militară cântă într'una și veselă nu se termină decât la miezul nopții, când la sunetul unui marș, lumea totă se imprășciă. Mai mulți studenți conduse până la locuința sa pe dl Nica, esprimându-i sentimentele de recunoscință ale tuturor.

Astăzi dimineața pe la 6 ore, ne întrunirăm toți în parcul municipal, și de aci suindu-ne în trăsuri am purces la gară. La 7 ore, după o horă rostită pe peronul garei, studenții bucuresceni porniră cu trenul spre capitală. Noi, ieșenii, așteptam ora 8 50 m. spre a face drumul spre Iași.

lassiensis.

Punte deasupra Ticinului.

— Veți ilustrațiunea de pe pagina 465. —

Una dintre căile ferate cele mai importante este ūnia ce legă Italia cu Germania.

Acēsta trece prin Elveția, și ofere călătorului cele mai admirabile vederi. Tuneluri, poduri și regiuni romantice se schimbă la tot pasul.

Un astfel de punct frumos este și cel înfățoșat prin ilustrațiunea din acest numer.

I. H.

Teatru și musică.

Teatrul Național din Bucuresci va deschide stagiunea sa cu „Fântâna Blandusiei” de dl V. Alexandri. Comitetul teatrelor, care a isbutit să intrunescă în anul acesta pe scena teatrului românesc mai pe toți artiștii de căpetenie ce sânt în țēră, completând atât compania de dramă și comedie, cât și pe cea de opere și vodevile. speră că va putē oferi publicului din Bucuresci o serie de represintațiuni mai variate și bine interpretate de artiști. Ca repertoriu până la primirea mai multor piese originale, despre cari este avisată direcțiunea teatrelor că-i vor fi indată trâmise, astfel ca ele să pōtă fi represintate chiar într'acēsta stagiune, s'a pus în studiu de acum: „Hamlet” tragedie în 5 acte de Shakespeare; „Faust” dramă în 5 acte de Gōthe; „Boccaccio”, operetă în 3 acte de Strauss; „Amicii falși”, comedie în 4 acte; „Copila din flori”, comedie originală în 4 acte de Ventura; după cari vor urmă în studiu parte din piesele primite de comitet spre a se represintă, anume: „Desrobirea țiganilor”, dramă originală în 5 acte; „Stefan cel tiner”, tragedie originală în 5 acte de Iosif Vulcan; „Feciōra dela Orleans”, tragedie în 5 acte de Schiller; „Vocea sângerului”, dramă în 5 acte; „Morân”, comedie într'un act; „Titica al mamei”, comedie în 3 acte; „Plăvușcă Cēpcânul”, comedie într'un act.

Ilustrațiune Română. Sub acest titlu a apărut în Timișōra la F. I. Wetzel o „Fantasie brilliantă des-

pre teme naționale, compusă și dedicată dnei Alesandrina Opriș de Carol R. Karrasz. Acésta piesă, precum se știe, s'a jucat pentru prima-ură în concertul din érna trecută a Societății rom. de lectură din Timișóra, cu care ocaziune a fost foarte bine primită. Repertoriul musical românesc al salónelor noastre nu pré este bogat în piese naționale, de aceea credem că cercurile noastre mai culte vor grăbi a-și înmulți colecțiunea cu acésta piesă, care și ca fond și ca edițiune a reeșt bine. Piesa litografiată la Lipsca, are un montespiciu foarte elegant, pe care afară de alte figuri simbolice se văd portretele lui Traian și a soției sale Plosina. Venitul curat e destinat scopurilor culturale ale reuniunii de lectură română din Timișóra. Prețul 1 fl. 20 cr. séu 3 franci.

Teatru în Hălmagiu. Tinerimea română studioasă din Hălmagiu a dat acolo la 19/31 august o reprezentațiune teatrală, executând piesele: „Ciorobor pentru un topor” revistă umoristică într'un act, de Iosif Vulcan și jucată de tinerii Ioan Costina, Enea Voldea, Dionisiu Sida și Alesandru Mihalovici; „Andrei Horea Curcanul” cantoneta în două părți, executată de Petru Juhas; „Vlăduțul mamei” cantoneta, executată de Alesandru Mihalovici. După reprezentațiunea teatrală începă balul, care tină până dimineața. În paușă s'a jucat pentru prima-ură în Hălmagiu „Bătuta” și „Călușorul”. Venitul curat de 52 fl. 55 cr. s'a dat seminarului din Arad.

C e n o u ?

Sciri personale. Moștenitorul de tron Rudolf și soția sa principesa Stefania, dela Sinaia au venit în Transilvania la Gurghiu spre a face vânătoare; la scירה Alteța Sa a dis conducătorului deputațiunii române, „Ea nu arevă din Suavia dela regele Carol; spune aceeași și celorlalți preoți și întregului popor român!” — *Dl Vasile Alecsandri* a sosit din Mircesca la Bucuresci, unde are să stea câteva zile. — *Il. Sa al dr. Victor Mihály*, episcopul Lugosului, s'a și rentors din visitațiunea canonică a dieceșei sale; de asta-dată a vizitat tractul protopopesc al Buziașului și din partea poporațiunii române, fără deosebire de confesiune. i s'a făcut primirea cea mai strălucită. — *Dl Vasile Mândreaș*, până-acuma profesor la școlile cetățene din Caransebeș, a trecut în România la Focșani, unde a fost numit profesor la gimnasiu.

Moștenitorul de tron Rudolf și soția sa principesa Stefania au sosit la Sinaia joi în 13/25 septembrie după mieznoapte la 6 ore. Altețele Lor au fost primite la Predeal de către regele și regina. Séra la 7 ore se dete un prânđ de gală. După mésză augustiv meseni eșiră pe terasa castelului Peleş, ca să privescă la focurile de artificii, cari se trăgeau din valea Peleşului. Apoi intrară în castel și la órele 10 și 1/2 se servi céeiul. În ziua următoare, pe la órele 10, regele și regina arétară Altețelor Lor frumosul castel Peleş. La 12 ore se servi dejunul. Pe la órele 3, de și plouă, regina și cu principesa Stefania, regele cu archiducele Rudolf, singuri și nensotiiți de nimeni, eșiră în doué trăsuri de ale curții și vizitară biserica cea mică, chiliile călugărilor, mănăstirea și în urmă școla. Regina, care portă costum național, și principesa Stefania se retraseră apoi în castel; ér regele, de și plouă, conduse pe archiducele Rudolf pe platoul care se întinde în fața mănăstirii și-i aréță privelisea cea frumoșă. În urmă amendoi se preumblară în Sinaia în trăsura descoperită. La órele 6 și 1/2 prânđ. În 15/27 s'a făcut vână-

nătore de urși la Poiana-Țapului; din cauza însă a artificielor de joi séra, toți urșii fugiseră din munți, unul a trecut la o mică distanță pe dinaintea moștenitorului de tron Rudolf, care n'a tras în el, fiindu-i témă să nu impușce căi-va bătăiași cari se aflau pe aceeaș linie. La 6 ore a urmat rentórcerea, la 7 ore prânđul, la 9 ore s'a executat retragerea cu facle și forțe. La 16/28 sept. înalții óspeți ascultară la mănăstire sta liturghie și corul bisericei Domnița Balașă, adus din Bucuresci. După liturghie regele cu archiducele Rudolf au trecut în revistă batalionul al 2-le de vânători. La 1 óra s'a servit dejunul. La 5 ore înalții óspeți plecară spre Transilvania, până la Predeal i petrecură și regele cu regina.

Negriada. Am mai anunțat, că dl Ar. Densușian a pus sub tipar partea a două din epopeia sa națională intitulată „Negriada”. Acuma adaugem, că lucrarea va apăre în curénd. Și până-atunci autorul ni-a pus la dispozițiune cântul al nouéle, pe care începem să-l publicăm în nr. prezente. După ce lucrarea va eși, vom publică o dare de sémă. Doritorii d'a o avé, au a se adresă la autorul în Iași.

Hymen. *Dl Petru Truța*, avocat în Baia-de-Criș și deputat la dieta Ungariei, zilele aceste va serbă logodna sa cu domnișóra Anna Bonciu, fíca dlui Dimitrie Bonciu notar public în Arad. — *Dl Ioan Joe Pușcariu*, inginer la căile ferate române în Bucuresci, fiul dlui Ioan cav. de Pușcariu judecător în tribunalul suprem din Budapesta, la 16/28 septembrie ș-a serbat cununia cu dșóra Eleftera Diamantescu în Bucuresci. — *Dl Dimitrie Binchiș*, învățător în Șoimos, comitatul Arad, s'a logodit cu dșóra Ana Dascăl în Comlăuș, comitatul Arad. — *Dl Avram S. Păcurariu*, cleric absolut al archidieceșei sibúiane, și-a încredințat de soție pe domnișóra Eufrosina Macosaru. — *Dl Ștefan Coroian*, cleric absolvent al dieceșei Gherla, fiul Rds. D. canonic Demetriu Coroian, la 5 octombrie va serbă cununia sa cu dșóra Emilia Iuliana Lup în Gherla.

Necrolog. *Ludovica Moldovan* n. Stwerteczky, soția dlui Anania Moldovan avocat în Turda, a încetat din viață la 11/23 septembrie, în etate de 30 ani, lăsând în doliu pe soțul seu și pe fiii Valeriu, Vasiliu, Eugeniu, pe frații și surorile: Hipolit, Iosif, véd. Olivia Darabant, Amalia și Emerica, precum și pe socrii sei V. Moldovan paroc gr. or. în Sân-Michaiu-de-jos cu soția n. Anastasia Pop.

Călindarul săptămânei.

Țiua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sərbătorile.	Sórele resare	Sórele apune
Duminea 17 după Rusale. Evang. 1 dela Luca v. 8, a inv. 6.					
Duminea	23	5	† Zămis. Sf. Ion	6 5	5 31
Luni	24	6	Intéia Márt. Tecla	6 7	5 29
Martí	25	7	Maica Eufrosina	6 8	5 28
Mercuri	26	8	† Ad. Sf. Ion Ev.	6 9	5 26
Joi	27	9	Mart. Calistrat.	6 11	5 24
Vineri	28	10	Cuv. Hariton	6 12	5 22
Sâmbetă	29	11	Cuv. Kiriak	6 13	5 20

Treiluniul oct.—dec. va începe cu numărul 40. Aceia, a căror abonamente espiră cu nr. 39, sânt rugați a le innoi de timpuriu; ér în casul decă nu mai vor să ffe abonați, binevoiescă a ne însciință — séu a ne innapoiă numărul 40.

Proprietar, redactor și editor: IOSIF VULCAN.

și editor: IOSIF VULCAN.

Cu tipariul lui Eugeniu Kollay.

adea-mare. Strada principală.